

Født i 1954 eller etter? Da vil du merke endringer i særalderspensjon og etterlattepensjon fra 2021

Fra neste år kan du som har pensjon etter særaldersgrense eller etterlattepensjon fra en offentlig tjenstepensjonsordning, få endringer i pensjonsutbetalingene dine. Først ut er du som er født i 1954.

Viktig før vi går videre: For begge ordningene er det individuelt hva det vil si for deg. Alle har ulik pensjonsopptjening i både folketrygden og hos oss eller i annen offentlig tjenstepensjonsordning. Derfor kan vi ikke si hva det betyr i kroner og øre for deg, men vi kan forklare hvorfor det skjer. Ta kontakt med vårt kundesenter om du ønsker informasjon om hvilke endringer som gjelder for deg.

For deg som har særalderspensjon

Er du født mellom 1954 og 1962 vil du ha opptjening i folketrygden etter både gammel og ny opptjeningsmodell. Overgangen fra utbetaling etter gammel til utbetaling etter ny opptjeningsmodell starter i 2021 og fortsetter de neste ti årene. Du som har særalderspensjon og er født i januar 1954 kan merke endringen allerede i februar 2021.

Ved fylte 67 år blir særalderspensjonen til «vanlig» alderspensjon

De som er født i 1954 fyller 67 år i løpet av 2021. Når du blir 67 blir særalderspensjonen omgjort til «vanlig» alderspensjon. Særalderspensjonen som du får fra tjenstepensjonsordningen fra du når stillingens aldersgrense frem til du blir 67 år, utbetales i sin helhet fra oss eller en annen offentlig pensjonskasse. Ved 67 år kommer folketrygden (NAV) inn i bildet og det som kalles samordning slår inn.

Regelverket sier at folketrygden *alltid* skal utbetales i *sin helhet*, og den offentlige tjenstepensjonen skal justeres opp eller ned til du får det riktige samlede nivået du er blitt lovet (opp mot 66 prosent av sluttlønn). Dette kalles samordning.

Samordning med folketrygden – to måter å samordne på

I 2011 ble det innført en ny modell for opptjening av pensjon i folketrygden. Du som er født i perioden 1954-1962 tjener opp alderspensjon i folketrygden delvis etter gamle og delvis etter nye opptjeningsregler.

I det gamle regelverket er det de 20 beste opptjeningsårene som tas med i beregningen av ytelsen din i folketrygden (besteårsregelen). I det nye regelverket er det «alle år med arbeid» som tas med (alleårsregelen). I 2018 kom det derfor regler om hvordan tjenstepensjonen – altså alderspensjon fra SPK – skal samordnes med pensjonen som er basert på nye opptjeningsregler i folketrygden.

Gradvis overgang fra gamle til nye samordningsregler

Hvor stor andel av alderspensjonen din fra folketrygden som skal beregnes etter gammel og ny opptjeningsmodell i folketrygden er bestemt av hvilket årstall du er født. Tilsvarende andel av tjenstepensjonen din skal samordnes med nye og gamle samordningsregler.

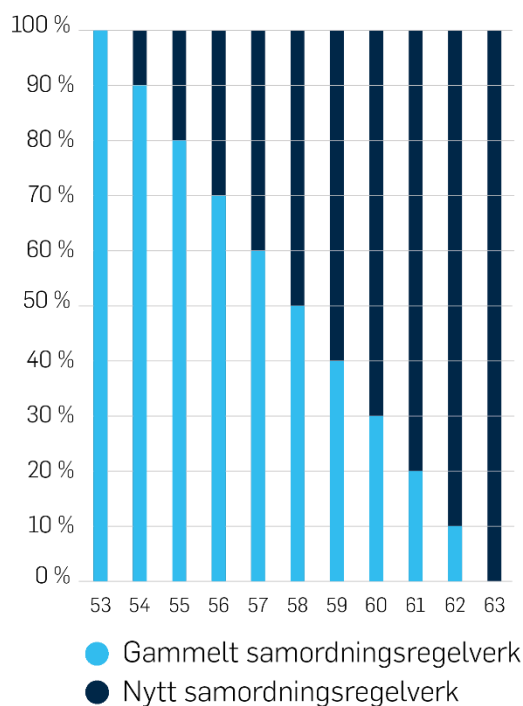
Samordning regulerer fordelingen mellom folketrygd og tjenstepensjon slik:

- èn del av alderspensjonen samordnet etter gamle samordningsregler
- èn del etter nye regler

For hvert årskull øker andelen som skal samordnes etter nye regler med 10 prosentpoeng.

For deg med ektefellepensjon

I 2021 kan de som har ektefellepensjon fra en offentlig tjenstepensjonsordning merke en forskjell fra tidligere. Endringene gjelder deg som mottar ektefellepensjon, og som er født i 1954 eller etter og som er etterlatt et medlem hos oss – eksempelvis etter noen som arbeidet i Forsvaret.

Figuren viser hvor stor andel av nytt og gammelt samordningsregelverk som gjelder for årskullene 1954-1962. De født i 1954 får 10 prosent nytt samordningsregelverk og 90 prosent gammel. De født i 1962 får 90 prosent nytt og 10 prosent gammelt regelverk.

Innfasing av ny alderspensjon i folketrygden fra 2021

Etterlattepensjon blir berørt av de nye samordningsreglene fordi NAV i 2021 begynner å fase inn ny alderspensjon fra folketrygden for de som er født i 1954 eller senere. Innfasingen vil kunne påvirke de som får etterlattepensjon hos oss. Fordi det kommer nytt regelverk, må vi gjøre tilsvarende endringer for å følge folketrygdens regelverk.

To typer etterlattepensjon fra offentlige tjenstepensjonsordninger

Regelverket for etterlattepensjon er noe av det mest kompliserte vi har. Ektefellepensjonen beregnes blant annet etter:

- når avdøde ble født
- når avdøde ble medlem hos oss
- når ekteskapet ble inngått
- når den gjenlevende ektefellen ble født
- om den skal behovsprøves eller ikke

Mange faktorer spiller altså inn i beregningen av ektefellepensjon, men overordnet er det to ulike former for etterlattepensjon;

1. **Bruttoberegnet:** Full årlig brutto ektefellepensjon utgjør 39,6 prosent av avdødes pensjonsgrunnlag - eller 60 prosent av alderspensjonen. Bruttoberegnet ektefellepensjon samordner vi både med ytelser fra folketrygden og med andre tjenstepensjoner.
2. **Nettoberegnet:** Full årlig netto ektefellepensjon utgjør 9 prosent av avdødes pensjonsgrunnlag. Nettoberegnet ektefellepensjon samordner vi ikke med ytelser fra folketrygden, kun med andre tjenstepensjoner.

Den bruttoberegnete etterlattepensjonen fases ut til fordel for den nettoberegnete som er tilpasset den nye folketrygden. Det her de nye reglene kommer inn. For akkurat som med samordningsregelverket, fases reglene gradvis inn for årskullene 1954-1962 – akkurat etter samme modell som samordningsregelverket.

Gradvis endring av etterlattepensjon

For de som er født i 1954 og fyller 67 i 2021 og allerede mottar bruttoberegnet etterlattepensjon, skal etterlattepensjonen fra du fyller 67 år være

- 90 prosent bruttoberegnet, som *skal* samordnes med ytelser fra folketrygden
- 10 prosent nettoberegnet, som *ikke skal* samordnes med ytelser fra folketrygden

I motsatt ende finner vi de som er født i 1962 med etterlattepensjon. For disse skal etterlattepensjonen fra 67 år være

- 10 prosent bruttoberegnet, som *skal* samordnes med ytelser fra folketrygden
- 90 prosent nettoberegnet, som *ikke skal* samordnes med ytelser fra folketrygden

Noen kjappe avklaringer om etterlattepensjon:

- Alle født i 1963 eller etter får nettoberegnet etterlattepensjon fra de fyller 67, som ikke skal samordnes med folketrygdens ytelser.
- Mottar du kun nettoberegnet etterlattepensjon i dag, skal den ikke endres når du fyller 67 år.
- Mottar du ikke-behovsprøvd bruttoberegnet etterlattepensjon, blir den omgjort til en nettoberegning der du skal få 27 prosent av den avdødes pensjonsgrunnlag.

Har du spørsmål om etterlatte- eller særalderspensjonen din?

Ja, pensjonene beregnes individuelt etter et komplisert regelverk. Jeg anbefaler deg å ta kontakt med oss for å få vite hva endringene betyr for deg. Du kan også beregne hva du kan få i alderspensjon ved å bruke pensjonskalkulatoren på Min side på spk.no.